

KALIX KOMMUN

KALIX KOMMUNS
FÖRFATTNINGSSAMLING

Riktlinjer mot korruption, mutor och jäv för anställda och förtroendevalda i Kalix kommun och de kommunala bolagen

1. Inledning

Anställd, förtroendevald eller uppdragstagare i en kommun utsätts ibland för påverkan från andra och utsätter även andra för påverkan av olika slag. Kontakter människor emellan är nödvändiga inslag i en demokrati, men det är viktigt att en sådan process går formellt riktigt till och att det finns en medvetenhet om gränserna för denna påverkan. Allmänhetens förtroende är utgångspunkten för alla anställda och förtroendevalda i Kalix kommun. Demokrati, rättsäkerhet och effektivitet är grundläggande värden för all offentlig verksamhet.

Inom Kalix kommun handlägger vi dagligen ärenden och sköter andra uppgifter som ofta har stor betydelse för enskilda människor eller företag. Vi som är verksamma inom Kalix kommun som tjänsteman eller förtroendevald arbetar på medborgarnas uppdrag och i deras intresse. Det lägger ett ansvar på var och en av oss att aldrig missbruka vår ställning och uppträda på ett sådant sätt att allmänhetens förtroende för förvaltningars, nämnders eller styrelsers saklighet eller opartiskhet inte rubbas.

Anställda och förtroendevalda i Kalix kommun har alla ett ansvar mot medborgarna att motarbeta mutor och andra former av korruption samt att i övrigt upprätthålla kraven på saklighet och opartiskhet. Medborgarna ska kunna känna förtroende och förlita sig på att vi inte låter oss påverkas av ovidkommande önskemål eller hänsyn i tjänsteutövningen eller i förtroendeuppdraget. Därför måste vi inom Kalix kommun vara restriktiva med att ta emot gåvor och förmåner från personer eller företag. Lojaliteten mot våra uppdragsgivare – ytterst medborgarna - innebär att vi kan förvänta oss att även andra på vår arbetsplats lever upp till samma krav på saklighet och opartiskhet och att vi inte behöver acceptera tecken på oegentligheter i vårt arbete eller uppdrag.

1.2 Syfte

Riktlinjer ska vara ett stöd för anställda och förtroendevalda i Kalix kommun i arbetet mot korruption, mutor och jäv och i vår relation med andra som vi kommer i kontakt med i tjänsteutövningen eller i förtroendeuppdraget.

1.3 Tillämpning

Alla anställda och förtroendevalda i förvaltningar, bolag samt stiftelser där Kalix kommun är förvaltare eller utser majoriteten av styrelsen är skyldiga att känna till och följa dessa riktlinjer. För att stärka det preventiva skyddet mot korruption, muta och jäv har du som chef ett särskilt ansvar för att föra ut dessa riktlinjer till dina medarbetare vid anställning, introduktion och på arbetsplatsträffar. Det är den enskildes ansvar att sätta sig in i och följa de lagar och riktlinjer som gäller. Det innebär bland annat att i diskussion med chefer och kollegor aktivt medverka till tillämpningen av riktlinjer på arbetsplatsen.

2. Generellt om mutor m.m.

Reglerna om korruptionsbrottet tagande och givande av muta finns sedan den 1 juli 2012 i 10 kapitlet brottsbalken (BrB) och omfattar alla arbetstagare i offentlig och privat tjänst oberoende av befattning och anställningsform samt förtroendevalda. Den som är anställd, uppdragstagare eller förtroendevald i kommunen, kommunens bolag och stiftelser kan dömas för mutbrott. Regler om åtal finns även i 20 kap. BrB och brottet tagande av otillbörlig förmån vid röstning finns i 17 kap. BrB.

Med tagande av muta menas att arbets – eller uppdragstagaren för sin egen eller för någon annans räkning tar emot en muta eller annan otillbörlig förmån för sin tjänsteutövning. Det gäller oavsett om arbets – eller uppdragstagare får, begär eller låter sig utlovad en gåva, belöning eller förmån. Det kan vara fråga om muta även om arbets

– eller uppdragstagare blir erbjuden något efter det att denne slutat sin tjänstgöring, avslutat ett ärende eller samarbetet med en konsult är avslutat.

En muta kan till exempel vara:

- kontanter,
- varor eller tjänster av olika slag,
- presentkort,
- upplåtelse av fritidshus, bil eller båt,
- restaurang- eller teaterbesök,
- biljetter till sportevenemang, eller
- studieresor, kurser och konferenser.

Med givande av muta menas att någon lämnar, lovar eller erbjuder en otillbörlig förmån till arbets – eller uppdragstagare. Att acceptera en begäran från en tjänsteman eller förtroendevald om att få en otillbörlig förmån är också givande av muta.

Med handel med inflytande menas att ta emot, godta ett löfte om eller begära en otillbörlig förmån för att påverka annans beslut eller åtgärd vid myndighetsutövning eller offentlig upphandling. Bestämmelsen tar sikte på så kallad indirekt korrupktion, vilket betyder att förmånen inte behöver lämnas till eller tas emot av den som ska påverkas, utan till en tredje person som ska utöva inflytande på den förstnämnde. Bestämmelsen täcker bland annat in den situationen att en arbetskamrat eller närstående (t ex make eller barn) till en beslutsfattare tar emot en otillbörlig förmån för att påverka beslutsfattarens beslut.

Tagande och givande av muta liksom handel med inflytande som begås av anställd, uppdragstagare eller förtroendevalda inom den offentliga sektorn eller som riktas mot dem ligger under allmänt åtal. Det innebär att åklagare är skyldig att utreda brotten när det kommer till polis och åklagares kännedom. Dessa brott får dock enbart åtalas av åklagare om åtal är påkallat från allmän synpunkt.

2.1 Tillbörligt och otillbörligt

För att en förmån ska utgöra en muta eller annan otillbörlig belöning krävs det att förmånen i det aktuella fallet framstår som så attraktiv att den har haft en påverkans effekt och att den typiskt sett är ägnad att framkalla tacksamhets känslor och en känsla av att återgälda förmångivaren. Prövningen inriktas i praktiken på hur stark kopplingen är mellan förmånen och tjänsteutövningen, förmånens beskaffenhet och värde samt partsrelationerna. Det behöver inte heller bevisas att man faktiskt har påverkats eller skulle bli påverkad av ett erbjudande. Det räcker med att man objektivt sett skulle kunna tänkas bli påverkad av förmånen.

I lagtexten anges som en förutsättning för straffansvar att belöningen, förmånen eller gåvan skall vara otillbörlig. Vart gränsen går mellan en "tillbörlig" och en "otillbörlig" belöning eller förmån är flytande och den kan variera från tid till annan liksom mellan olika verksamhetsområden. Någon enhetlig definition av otillbörlig ges inte eftersom det ansetts vara omöjligt att finna någon sådan som kan täcka alla de skiftande omständigheter som frågan om muta kan aktualiseras. Synnerligt strängt ser man på integritetskänsliga situationer såsom myndighetsutövning t ex tillståndsgivning, bygglov, inspektion och offentlig upphandling. Även inom hälso – och sjukvården samt socialtjänsten ställs höga krav. En belöning kan vara otillbörlig även om den inte ges för att mottagaren ska handla på ett visst sätt. Den som är offentliganställd bör betrakta varje förmån som otillbörlig om den kan misstänkas påverka tjänsteutövningen. Ett sätt att undgå gränsdragningsproblematik är att helt undvika att ta emot gåvor och förmåner. Vid domstolsprövning görs alltid en samlad bedömning av alla omständigheter som har betydelse i det enskilda fallet. Det hjälper inte att som mottagare kunna visa att man inte låtit sig påverkas av förmånen.

2.2 Frågor vid erbjudande av utomstående part

Frågor som bör ställas om man erbjuds något av en utomstående part är:

- Är detta en förmån och varför erbjuds den mig?
- Finns det koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?
- Hur är förmånen beskaffad och vad är den värd?
- Vilket inflytande har jag på arbetsgivares relation med den som erbjuder förmånen?

Skulle tveksamhet uppstå är det rimligt att utgå från att förmånen inte är tillåten

3. Vad gäller på Kalix kommun?

Vid Kalix kommun är utgångspunkten att vi inte tar emot gåvor, belöningar eller förmåner. Tänk därför alltid efter när du blir erbjudna gåvor, tjänster eller andra förmåner. Det går oftast att tacka nej på ett trevligt och artigt sätt om det samtidigt ger en förklaring till varför du avböjt. I din förklaring så kan du hänvisa till de strikta regler som gäller för oss inom Kalix kommun. Om du blir erbjuden något kan du alltid rådfråga din närmaste chef om det är tillåtet att ta emot det du erbjudits. Att närmaste chef eller någon annan vet om att du har fått eller blivit erbjuden en gåva, belöning eller förmån gör dock inte att handlingen blir tillbörlig. När du blir erbjuden något ska du alltid tänka efter om du kan ta emot det eller inte. Det är bättre att tacka nej en gång för mycket än en gång för lite. Det är ofta lättare att tacka nej till något om du samtidigt förklarar varför du inte kan ta emot det.

3.1 Gåvor - generellt

Du bör inte ta emot gåvor från en person eller ett företag som du har kontakt med i tjänsten. Detta gäller också personliga gåvor från personer i form av t.ex. blommor, tårter eller andra presenter. Det går inte att fastställa en bestämd gräns för hur värdefullt någonting får vara för att det ska vara tillåtet att ta emot som gåva. Det som är avgörande för om du får ta emot någonting eller inte är alltid om det påverkar dig i din tjänsteutövning. Du får ta emot gåvor som består av enklare reklamartiklar, t.ex. pennor, nyckelringar, eller annat av mindre värde. Som tumregel kan man säga att du kan ta emot gåvor som är värda mindre än 100 kr. Att få saker med ringa värde innebär oftast ingen risk för att du påverkas i din tjänsteutövning och därför kan du ta emot en sådan gåva. Du får aldrig ta emot gåvor i form av kontanter, presentkort eller liknande oavsett summan. Du får inte heller ta emot gåvor som, oavsett värde, påverkar dig i din tjänsteutövning.

Du får alltså inte ta emot

- kontanter,
- biljetter till sportevenemang, teaterföreställningar, konserter eller liknande,
- gåvor som är värda mer än 100 kr, eller
- gåvor som, oavsett värde, påverkar dig i din tjänsteutövning.

3.2 Gåvor och andra förmåner inom vård- och omsorgsområdet

Inom detta område råder i princip nolltolerans. Anställda inom vård- och omsorgsområdet kan bli utsatta för att vårdtagaren eller dennes anhöriga vill ge en belöning för utfört arbete eller att vårdtagaren avser att testamentera egendom till dem. De anställda måste här omedelbart klargöra att detta inte är godtagbart. Anställda ska inte heller delta vid upprättande eller bevitnande av testamenten, fullmakter eller dylika handlingar. Om en enskild eller anhörig vill visa uppskattning genom att överlämna något utan egentligt ekonomiskt värde såsom blommor eller choklad, kan detta godtas.

3.3 Kompetensutveckling

Grundregeln är att det är arbetsgivaren, Kalix kommun, som ansvarar för personalens kompetensutveckling och som står för kostnaderna för studieresor, seminarier, kurser, konferenser och liknande. Det kan vara tillåtet att bli bjuden på till exempel ett

seminarium eller en konferens om det är ett seriöst program utan alltför många kringarrangemang av nöjeskaraktär. Arrangemanget måste också vara till nytta för dig i din tjänsteutövning och vara av den karaktären att Kalix kommun skulle kunna tänka sig att skicka dig dit. Om inbjudan är ställd till dig personligen ska du informera närmaste chef samt rådgöra med henne eller honom om det är lämpligt att du deltar. Kalix kommun ska alltid stå för kostnaderna för resa och uppehålle.

3.4 Måltider

Du får delta i vardagliga måltider i samband med arbete även om någon annan betalar. Du får också delta i enstaka representationsmåltider om de inte är alltför påkostade. För att du ska kunna delta i en måltid som någon annan betalar så krävs det att det finns en direkt koppling till arbetet. Måltiden i samband med uppdraget kan vara en "normal" arbetslunch det vill säga dagens rätt eller motsvarande. Du får alltså bli bjuden på en måltid om den har direkt samband med verksamheten. Om sammanträden systematiskt läggs så att de måste kombineras med en måltid och det varje gång är samma part som bjuder är det inte tillbörligt att du deltar i måltiderna. Du får inte heller ta emot en inbjudan till teater, nattklubb eller liknande i samband med en måltid. Du får inte "spara" en måltid som du inte kan vara med på till ett senare tillfälle. Du får inte heller ta emot kontanter i stället för att bli bjuden på en måltid. Du som deltar i upphandlingsprocesser får aldrig tillåta dig bli bjuden på en måltid i samband med en upphandling av vara eller en tjänst.

Du får alltså inte bli bjuden på

- måltider som inte har ett direkt samband med arbetet,
- återkommande måltider om det alltid är samma part som bjuder.
- måltider i samband med upphandling av vara eller tjänst

3.4 Resor, tjänster, rabatter och frikort

Semester- eller rekreationsresor är aldrig ett naturligt led i tjänsteutövningen och därför får du inte ta emot sådana erbjudanden. Det är inte tillåtet att du privat tar emot tjänster från en person eller ett företag som du har kontakt med i tjänsten. Det kan till exempel vara frågan om erbjudande om att få bilen reparerad eller huset målat. Rabatter, frikort eller presentkort som ges till någon eller några utvalda anställda är alltid otillbörliga och du får därför inte ta emot sådana. Detta gäller oavsett om du tänker utnyttja dem eller inte.

Du får alltså inte ta emot

- semester- eller rekreationsresor,
- erbjudanden om att få någon typ av tjänst utförd som inte har med arbetet att göra, eller
- rabatter, frikort eller presentkort som bara ges till någon eller några av Kalix kommuns anställda.

4. Hur gör jag då utförsök och andra oegentligheter upptäcks

Medarbetare eller förtroendevalda som blir utsatt för försök till påverkan som upplevs otillbörligt bör genast meddela det till närmaste chef eller annan lämplig överordnad.

4.1 Om jag blir erbjuden något som kan vara en muta?

Du ska först och främst genast och tydligt tacka nej till det som erbjuds. Om något som kan vara en muta har skickats till dig ska du så snart som möjligt lämna tillbaka det du fått. Du ska också informera din närmaste chef, som kan ta kontakt med den leverantör eller person som överlämnat eller erbjudit dig något som kan anses som muta.

4.2 Vad gör jag med det jag fått och inte kan lämna tillbaka?

Grundregeln är att du omgående ska lämna tillbaka sådant som kan betraktas som muta. Om du inte kan lämna tillbaka gåvan till givaren ska du diskutera med din närmaste chef om hur du ska göra. Kalix kommun bestämmer i varje enskilt fall om gåvan ska förstöras eller om det kan bli fråga om någon annan åtgärd. Det är viktigt att du inte använder något för eget bruk.

4.3 Hur ska jag göra om jag tror att någon av mina arbetskamrater tagit emot något som kan vara en muta?

Du bör snarast anmäla det till din närmaste chef. I de fall anmälan görs till närmaste chef ska han eller hon kontakta personalchefen som beslutar om att inleda en utredning om det som hänt. Utredningen kan komma fram till att ärendet ska överlämnas till kommunstyrelsen arbetsutskott. Din arbetskamrat kan alltså få en påföljd på grund av sitt agerande.

4.4 Om jag misstänks för att tagit emot en muta?

Om du misstänks för att ha tagit emot en muta så kommer din närmaste chef att kontakta dig för att diskutera det som hänt med dig. Din chef ska rapportera händelsen till personalchefen. Han eller hon startar då en utredning om det som hänt. Utredningen kan komma fram till att ärendet ska överlämnas till kommunstyrelsens arbetsutskott. Det är personalchefen som bestämmer vad som ska göras. Du kan alltså få en påföljd på grund av ditt agerande. Personalchefen informerar även din närmaste chef.

4.5 Vad får det för konsekvenser om jag tar emot en muta?

Om du tar emot en muta, och det är ett mindre allvarligt brott, kan du få en varning eller löneavdrag som påföljd. När brottet är allvarligt kan du bli uppsagd eller avskedad. Straffet för mutbrott är böter eller fängelse i högst två år. När det är fråga om ett grovt mutbrott är straffet fängelse, lägst sex månader och högst sex år. För att handlingen ska vara straffbar spelar det i allmänhet ingen roll vem som har tagit initiativ till handlingen, givande eller den som tagit emot en muta. Det krävs inte heller att det finns en fullbordad transaktion för att det ska vara fråga om ett brott enligt BrB. Personalchefen kan överlämna den interna utredningen till kommunstyrelsens arbetsutskott, som har att besluta om eventuell påföljd och anmälan till åtal.

4.6 Exempel på hur du kan göra i olika situationer för att du inte ska misstänkas för mutbrott

- Du har handlagt ett ärende om försörjningsstöd. Handläggningen av ärendet har tagit lång tid och du har haft mycket kontakt med kunden/brukaren. När ärendet är avslutat kommer kunden/brukaren upp till kontoret med en stor tårta och en fin bukett blommor. Du vet att du inte får ta emot gåvorna men tycker att du inte kan tacka nej utan att såra kunden/brukaren, som ju bara vill tacka dig för hjälpen.

Kontakta omgående din närmaste chef som får ta ställning till vad du ska göra med tårtan och blommorna. Du ska alltså inte själv ta hand om gåvorna. Det är alltså inte är tillbörligt att ta emot något även om du har avslutat ärendet eller kontakten med personen eller företaget ifråga.

- Du arbetar med en konsultfirma i ett långvarigt projekt. För att få lite avkoppling och gemenskap i projektet bjuder firman dig och de andra deltagarna i projektet med respektive på julshow. Du tackar nej till erbjudandet och förklarar för firman att du inte kan delta eftersom detta inte har koppling till arbetet.

Gå inte, med eller utan respektive, på arrangemang som inte har koppling till arbetet.

- Du och din arbetskamrat ska ordna en kick-off i ett projekt. Ni har kommit fram till att en trevlig aktivitet skulle kunna vara att resa bort ett par dagar. Med logi, mat, dryck och

underhållning skulle det kosta ett par tusen kronor per person. Projektets budget rymmer dock inte några större utsvävningar. En konsult som är inlånad på förvaltningen erbjuder att hennes företag kan stå för maten och underhålningen under dessa dagar. Du tackar nej till erbjudandet och förklarar varför för konsulten.

Det är Kalix kommun som står för de kostnader som uppkommer i samband med vår verksamhet.

- Du arbetar med rehabilitering och har ansvar för att köpa rehabiliteringstjänster. Företaget som arbetar med att göra rehabiliteringsutredningar åt Kalix kommun bjuder in dig till att se deras nya anläggning och i inbjudan ingår resan, alla måltider och övernattnig. Du tackar ja till att komma och titta på anläggningen men förklarar att Kalix kommun står för resekostnaden. Eftersom det är långt att köra fram och tillbaka till anläggningen samma dag, förklarar du att Kalix kommun även står för kostnaden för övernattningen. Det är givetvis inte acceptabelt att affärskontakten bekostar t ex uppgradering till ett dyrare hotellrum.

Det kan vara viktigt att få se hur en anläggning fungerar om du som handläggare ska skicka medarbetare dit för rehabilitering, därför kan du åka till anläggningen. Du kan alltså tacka ja till att komma och titta på anläggningar men Kalix kommun ska stå för resekostnaden samt kostnaden för eventuell övernattnig.

- Den du brukar köpa rengöringsprodukter av för Kalix kommuns räkning bjuder dig på påskmiddag på en fin restaurang. Du förstår av inbjudan att du kommer att bli bjuden på mat och valfri dryck. Eftersom måltiden inte har något samband med arbetet, tackar du nej till inbjudan.

Tacka nej till inbjudningar till måltider, restaurang- och krogbesök som inte har någon direkt koppling till arbetet.

- En av Kalix kommuns trogna leverantörer vill visa sin uppskattning och du som har ansvar för inköpen av produkterna blir bjuden på middag för att efter middagen gå vidare till Dramaten för att se en musikal. Du tackar nej till inbjudan och förklarar för leverantören varför du inte kan vara med.

Tacka nej till bjudningar med underhållning.

- Du arbetar i ett projekt tillsammans med konsulter från ett företag. En av konsulterna har biljetter till en hockeymatch i elitserien. Du och alla de andra projektdeltagarna blir erbjudna att följa med. Du tackar nej till erbjudandet och förklarar för konsulten varför du inte kan följa med.

Tacka nej till inbjudningar till sportevenemang.

- Du har blivit inbjuden till en konferens i Italien som varar i tre dagar och behöver inte stå för några kostnader själv. Det företag som står bakom konferensen är också Kalix kommuns leverantör av surfplattor. Under dessa dagar kommer du att vara med på föreläsningar om strålning från surfplattor, om framtidens surfplattor och om eventuella arbetsskador som kan uppstå av för mycket surfande. Föreläsningarna är tre timmar per dag och resterande tid är det tänkt att deltagarna ska gå på teater, restaurang, sightseeing och andra nöjen. Du tackar nej till erbjudandet eftersom det är för lite arbete och för mycket nöje. Du förklarar för företaget varför du inte kan vara med om de betalar.

Tacka nej till resor där det är mycket nöje och lite arbete. Kom ihåg att alltid tänka efter innan du tar emot något! Om du är osäker på om du kan ta emot något eller inte så tacka nej direkt.

Ett sätt att undvika problem är att helt avstå ifrån att ta emot några som helst gåvor eller förmåner. Vid tvekan var försiktig. En gåva eller förmån, som du avstått ifrån, behöver du aldrig ångra! Om det upplevs besvärande att tacka nej – hänvisa till kommunens strikta riktlinjer.

5. Jäv och andra intressekonflikter

För att garantera att en kommun alltid agerar opartiskt finns jävsreglerna som gäller vid all ärendehantering och riktar sig till den som på något sätt kan påverka utgången av ärendet. Reglerna om jäv för anställda och förtroendevalda i kommun följer bland annat av 11 § förvaltningslagen och 6 kap. 24- 27 §§ kommunallagen. De talar om när vi ska anses ha ett sådant intresse i ett ärende att vår opartiskhet kan ifrågasättas.

I nämnden får den som är jävig varken delta i handläggningen eller vara närvarande vid nämndens behandling av ärendet. Med handläggning menas att upprätta skrivelser, föredra ärendet i utskott eller på annat sätt delta i det aktuella ärendet vid behandling eller beslut. Om medarbetaren/den förtroendevalde känner till någon omständighet som kan innebära att han/hon är jävig ska denne tala om det och avstå från att delta eller närvara vid handläggningen av ärendet. Det finns en skyldighet enligt lag att självantmäla jäv. Normalt leder ett konstaterat jäv till att den jävige inte befattar sig med ärendet. I de flesta fall behöver nämnden inte ta ett formellt beslut i frågan. Detta måste dock göras om den som utpekats som jävig inte anser sig vara det.

Det kan ibland förekomma situationer som är svåra att bedöma ur jävssynpunkt. I sådana fall bör försiktighet iakttas och som förtroendevalda eller anställda avstå från att delta i hanteringen av ärendet. Även här gäller således att vi inte ska kunna misstänkas för något felaktigt agerande. Om en som är jävig deltar i ett ärendes handläggning kan beslutet överklagas på grund av jävet.

5.1 Personkretsen

Med personkrets avses de personer som direkt berörs av ärendet eller av beslutet. Vid såväl fullmäktige- som nämndjäv omfattar personkretsen ledamot, tjänstgörande ersättare, make, sambo, föräldrar, barn, syskon eller annan närstående. Vid nämndärendena ska bortses från jäv när frågan om opartiskhet uppenbart saknar betydelse. I nämnd kan också tjänstemän vara jäviga.

5.2 Jävsgrunderna

Sakägarjäv, släktskapsjäv och intressejäv

Jävsgrundande är i princip såväl i fullmäktige som i nämnder sakägar-, släktskaps, och intressejäv.

Med sakägarjäv avses att saken angår den som deltar i handläggningen, beredningen eller beslutet i ett ärende. Sakägarjäv innebär att den jävigas personliga och därmed oftast ekonomiska intresse påverkas av ärendets utgång.

Med släktskapsjäv avses att saken angår, make, föräldrar, barn eller syskon eller annan närstående till den som deltar i handläggningen.

Intressejävet innebär att personen i fråga har anknytning till saken på ett sådant sätt att han kan förväntas ha synnerligen nytta eller skada av ärendets utgång. Enbart medlemskap i en förening, innehav av aktier eller ledamotskap är inte jävsgrundande. Därutöver krävs personlig och oftast ekonomisk nytta t ex genom ett huvudinnehav av aktier.

Ställföreträdarjäv

Med ställföreträdarjäv avses att den som handlägger ärendet, eller någon närstående är s k ställföreträdare för den som ärendet direkt handlar om eller för någon som inte är

direkt berörd av ärendet, men som ändå indirekt förväntas ha synnerligen nytta eller skada av ärendets utgång. Undantag från ställföreträdarjäv gäller om kommunen äger minst hälften av aktierna i ett aktiebolag eller utser minst hälften av styrelseledamöterna i en stiftelse. I sådana fall är nämndledamöter och tjänstemän som är ställföreträdare för bolaget respektive stiftelsen inte jäviga.

Ombudsjäv

Ombudsjävet avser det förhållandet att den som fört talan i saken som ombud för en part inte får handlägga ärendet.

Delikatessjäv

Med delikatessjäv menas att jäv föreligger då det finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för den förtroendevaldes eller anställdes opartiskhet i ärendet. Regeln är en s k generalklausul med syfte att fånga upp sådana jävsituationer som inte täcks upp av övriga jävsgrunder. Som exempel kan följande situationer nämnas:

- aktieinnehav i ett företag i kombination med någon annan omständighet
- tydliga fall av vänskap/ovänskap med någon som är part eller intressent i ärendet,
- ekonomiskt beroendeförhållande till en part eller intressent,
- starkt ideellt arrangemang som kan innebära att ärendet inte avgörs utifrån objektiva grunder

5.3 När föreligger jäv?

För nämndledamöter och anställda föreligger jäv i följande situationer:

- Saken angår oss själva eller någon närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för oss själva eller någon närstående.
- Om vi är förvaltare eller god man för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång.
- Om ärendet rör tillsyn över sådan kommunal verksamhet som vi själva är knutna till.
- Om vi har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken.
- Om det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för vår opartiskhet i ärendet.

För ledamöter i kommunfullmäktige gäller endast den första punkten vid behandling av ärenden i kommunfullmäktige.

5.4 Representation

För representation finns även särskilda regler antagna av kommunfullmäktige. Vid all representation tillämpas måttfullhet. Personalrepresentation bör endast förekomma vid utbildningstillfällen eller organiserade personalsammanskomster. Se även Kalix kommun alkohol och drogpolicy.

5.5 Ytterligare information om mutor och jäv

Sveriges kommuner och Landsting (SKL) har publicerat en vägledning om mutor och jäv för anställda inom kommuner, landsting och regioner som ger en förklaring till hur lagen ser på mut- och jävsituationer. Den innehåller även några exempel på rättsfall.

Vägledningen och övrig information kan du nå via

http://www.skl.se/vi_arbetar_med/demos/revision/korruption/om-mutor-och-jav-publikation

SKL har även en interaktiv test om etiska vägval där du som tjänsteman eller förtroendevalda kan reflektera kring etiska dilemman som du kan ställas inför i ditt arbete eller uppdrag http://www.skl.se/vi_arbetar_med/demos/revision/korruption

Antaget av kommunfullmäktige 2013-04-15, § 56